

TEKST 1

Undervisningsforløbet i skematisk opstilling

Planlægning: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes for forståelse og tilrettelæggelse af processer til fremstilling af produkter. Hvad skal eleverne arbejde med, inden de har fået en idé at skrive ud fra?

Instruktionssituation: Læreren præsenterer den forestillede skrivesituation for eleverne:

I skal forestille jer, at I er beboere i Balleby Kommune, hvor partiet Borgerlisten har fremsat et forslag til byrådet om, at alle kommunens folkeskoleelever skal have flere undervisningsdage på et skoleår, hvilket betyder, at der blandt andet skæres af sommerferiens længde. Læreren læser Borgerlistens forslag til byrådet højt (se hjemmesiden tekst 2) og fortæller eleverne, at deres opgave bliver at skrive et brev til byrådet, hvori de argumenterer for eller imod forslaget.

Arbejde med for forståelse:

- *Kommune og byråd*, deres funktion i samfundet og evt. eksempler på byrådets arbejde i elevernes hjemkommune.
- *Argument*, hvad er et argument? Hvornår bruger vi argumenter og hvorfor?
- Eleverne præsenteres for ét eller flere eksempler på en argumenterende tekst, og der arbejdes i denne sammenhæng med sproget i argumenterende tekster, og hvordan sproget tilpasses modtageren.
- Brevet som genre.
- Udarbejdelse af plancher (Fx *Hvad kendetegner et godt argument?*, *Gode ord og sætninger til argumenterende tekster* og *Brevgenrens karakteristika*).
- Andre begreber eller områder der skal arbejdes med.

Læringsaktivitet: Læreren udleverer kopiarkene til eleverne, hvorpå den planlagte læringsaktivitet er beskrevet og stilladseret (se hjemmesiden, tekst 3). Læringsaktiviteten læses højt i klassen, og der arbejdes fælles med feedbackspørgsmålet "Hvor er jeg på vej hen?" på opgave- og procesniveau. Dette arbejde kan tage udgangspunkt i spørgsmål som:

- Hvad går opgaven ud på?
- Er der dele af opgaven, jeg ikke forstår?
- Hvorfor skal jeg arbejde med argumenterende tekster?
- Hvad er formålet med at skrive et brev til byrådet?
- Hvilke forventninger er der til min arbejdsproces?
- Hvilke forventninger er der til mit færdige produkt: brevet til byrådet?
-

Arbejdet med spørgsmålene kan foregå som en fælles diskussion i klassen, men inden da kan det være en fordel at give eleverne tid til at refleksionsskrive om de forskellige spørgsmål, da svartiden er væsentlig for kvaliteten af de svar, som eleverne kommer med (Hartberg, Dobson og Gran 2012).

Forberedelse: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes udvikling og udfoldelse af ideer til deres tekst.

Instruktionssituation: Læreren udleverer kopiarket med læringsaktiviteten *Hvad mener jeg?* (se hjemmesiden, tekst 4) og underviser eleverne i, hvordan de skal arbejde med idéudvikling ved hjælp af det udleverede ark. Læreren kan med fordel modellere denne proces ved at give egne eksempler på, hvad han ville skrive.

Det kan være en god idé at lave en aftale med eleverne om, at læreren skal læse og foretage en mundtlig feedback på indholdet i besvarelsen *Hvad mener jeg?* med udgangspunkt i feedbackspørgsmålet "Hvordan klarer jeg mig" på opgaveniveau og evt. procesniveau. Der vil formentlig være elever, der springer let over idéudviklingsfasen, hvilket for nogle elever kan blive en udfordring i fremstillingsfasen. Spørgsmål, som læreren kan stille i denne forbindelse, kan fx handle om, hvorvidt elevens argumenter minder for meget om hinanden, er modstridende, er udfoldet tilstrækkeligt, er forståelige og målrettede til modtageren etc.

Fremstil: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes udarbejdelse af tekst i skrift (evt. i samspil med andre modaliteter). Eleverne skriver og arbejder med at udtrykke sig forståeligt, klart og varieret.

Eleverne arbejder individuelt i klassen med fremstilling af hver deres brev til byrådet. Eleverne går i gang med dette arbejde, når de har afsluttet arbejdet med arbejdsarket *Hvad mener jeg?* At elever er forskellige og arbejder i hver deres tempo, vil altid udgøre en udfordring for lærerens tilrettelæggelse af undervisning. Det anbefales, at læreren finder mulige løsninger på denne udfordring (der passer til den enkelte situation), da det erfaringsmæssigt udgør en forhindring i skriveprocessen, hvis eleverne enten skal vente på hinanden eller skal springe en del af skriveprocessen over, for at klassen kan følges ad. Den følgende instruktionssituation kan derfor med fordel gives til eleverne individuelt, i grupper eller evt. skrives på en planche og hænges op i klassen, og læreren kan således henlede elevernes opmærksomhed på denne.

Instruktionssituation: Læreren gør eleverne opmærksomme på de hjælpemidler, de har til rådighed i fremstillingsfasen.

- Det udfyldte ark *Hvad mener jeg?*
- De fælles producerede plancher med ord, sætninger og kendetegn for gode argumenter som hænger i klassen
- Hvis du går i stå:
 - Læs opgavearket igen og spørg dig selv:
 - Hvor er jeg på vej hen?
 - Hvorfor er jeg gået i stå?
- Spørg din makker
- Spørg din lærer.

En central pointe i undervisningsforløbet er, at eleverne primært skriver deres tekster i skolen da det er væsentligt, at eleverne kan efterspørge og modtage konkret hjælp og støtte i skriveprocessen – det er svært at give, hvis skrivningen foregår hjemme. Eleverne kan også i mange tilfælde hente hjælp hos hinanden.

Revidering: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes arbejde med gennemskrivning og videreudvikling af deres tekst med afsæt i lærerens feedback. Lærerens feedback er foretaget med udgangspunkt i de to feedbackspørgsmål: "Hvordan klarer jeg mig?" og "Hvor skal jeg hen herfra?" på opgave---, proces--- og læringsreguleringsniveau.

Læringsaktivitet: Læreren sender et dokument til eleverne, hvor feedbacken er indskrevet i dokumentet evt. som meningsgivende marginkommentarer evt. suppleret med afrundende kommentarer og forslag til videre arbejde. I forbindelse med elevernes modtagelse af lærerens feedback gør læreren opmærksom på, at eleverne kan finde hjælp til redigeringsarbejdet på læringsaktiviteten med overskriften **Skriv et brev til byrådet i Balleby** (Se hjemmesiden, tekst 3), som stilladserer elevens proces med at revidere sin tekst. Foruden den skriftlige feedback kan der være elever, der har brug for supplerende mundtlig feedback fra læreren.

Lærerens arbejde med feedback skal tage udgangspunkt i det opstillede læringsmål og vurderingskriterierne, som fremgår af læringsaktiviteten, og som gengives herunder:

Læringsmål: At argumentere med vægt på at overbevise

Vurderingskriterier:

- Er der opstillet tre argumenter?
- Argumenternes kvalitet:
 - Overholder dine argumenter de retningslinjer for gode argumenter, som vi beskrev i klassen? (se planchen)
 - Støtter dine argumenter hinanden?
- Sprog:
 - Er dit sprog tilpasset din modtager?
- Brevgenren:
 - Overholder dit brev de retningslinjer for brevgenren, som vi beskrev i klassen? (se planche).

Korrektur: Fokus i denne del af skriveprocessen er elevernes arbejde med udvikling af stavekompetencer og sproglig præcision.

Instruktionssituation: Læreren udleverer og gennemgår arket **Læs korrektur på din tekst!** (se hjemmesiden tekst 5) med henblik på at igangsætte elevernes arbejde med korrekturlæsning af deres egne tekster.

Læringsaktivitet: Eleverne arbejder med arbejdsarket **Læs korrektur på din tekst!**

Erfaringen viser, at det kan være en udfordring for elevernes skriveproces, hvis de allerede tidligt i processen er fokuseret på skrivningens formalistiske side (fx stavning og tegnsætning). Det kan lette elevernes skriveproces, hvis der opbygges en skrivekultur, hvor skrivningens formelle side ikke får den store opmærksomhed før i slutningen af processen.

Præsentation og evaluering: Fokus i denne del af skriveprocessen er på elevernes formidling af tekst og vurdering af skriveproces og produkt.

Instruktionssituation: Læreren beder eleverne printe og aflevere deres breve. Eleverne skal huske at underskrive brevet med deres personlige håndskrift. Læreren samler brevene og afleverer dem til parallelklassens lærer (eller en anden årgangs lærer).

Samarbejdsklassens elever agerer som byrådet, der på byrådsmødet tager stilling til det indkomne forslag. De har læst alle brevene fra eleverne og tager i deres diskussion af forslaget udgangspunkt i de argumenter, som de har læst i brevene. Byrådet tager herefter en endelig beslutning om, hvorvidt forslaget skal vedtages (evt. med ændringer), eller om det skal forkastes. (Denne læringsituation kræver i sig selv undervisning og stilladsering, men af hensyn til artiklens omfang behandles dette perspektiv ikke). Byrådsmødet optages og vises efterfølgende for den klasse, der har skrevet brevene.

Instruktionssituation: Eleverne, der har skrevet brevene, ser optagelsen fra Byrådsmødet og har efterfølgende en diskussion om argumentationen på byrådsmødet. Der kan tages udgangspunkt i spørgsmål som: Hvordan fungerede de forskellige argumenter? Hvilke forskelle er der på skriftlig argumentation overfor mundtlig argumentation? etc.

Instruktionssituation: Som afrunding på forløbet igangsætter læreren en skriftlig evaluering af forløbet. Hvis eleverne er trænede refleksionsskrivere, der kender arbejdsgangen med at reflektere skriftligt over egen skrive- og læreproces, kan eleverne umiddelbart efter præsentation af refleksionsspørgsmålene påbegynde deres skrivning. Er det derimod stadig nyt for eleverne at arbejde på denne måde, anbefales det, at læreren modellerer skrivningen fx ved at skrive sætningsindledere ("*Jeg synes, det er svært at skrive, når*", "*Mit bedste råd er.....*" eller "*Jeg kan bruge min nye viden om argumenter næste gang, jeg skal*") på tavlen og bede eleverne færdiggøre sætningerne mundtligt, mens han skriver elevernes forslag på tavlen. Når der er givet eksempler på mulige måder at besvare spørgsmålene på, kan eleverne gå i gang med skrivearbejdet. Det anbefales, at eleverne har en digital mappe eller et hæfte, hvor de opbevarer deres refleksionsarbejde, da en væsentlig pointe ved dette arbejde er, at det skal kunne hentes frem og læses og anvendes i andre læringsammenhænge.

Læringsaktivitet: Eleverne præsenteres for arbejdsarket **Refleksionsskrivning** (se hjemmesiden tekst 6). Fokus i refleksionsskrivningsopgaven er elevernes metarefleksion over arbejdsproces og den læring, der har fundet sted ud fra følgende spørgsmål:

- Hvad har du lært om skriftlige argumenter?
- Hvilke tre råd vil du give til en kammerat, der skal vide noget om at skrive gode argumenter?
- Nævn en eller flere situationer, hvor du vil kunne bruge din nye viden om gode skriftlige argumenter.
- Hvilken del af skriveprocessen var den mest udfordrende for dig? Begrund hvorfor!
- Hvordan brugte du lærerens feedback til at forbedre din tekst?

Variationer til forløbet:

- Læreren kan undersøge, om der er et aktuelt emne i kommunen, som kunne være genstand for arbejdet, og på baggrund af dette selv udarbejde de relevante dokumenter eller bruge "autentiske" dokumenter.
- Læs læserbreve i det lokale ugeblad med eleverne og bed eleverne skrive et svar på et læserbrev til lokalavisen, hvor de argumenterer for deres holdning.